

JE ÚSTAVNÉ POSTAVENIE ČNB RARITNÉ, ALEBO PREDBIEHA DOBU?

LADISLAV BALKO

VEDÚCI ODBORU FINANČNÉHO PRÁVA KATEDRY OBCHODNÉHO,
FINANČNÉHO A HOSPODÁRSKEHO PRÁVA PF UK BRATISLAVA

Abstrakt

Hlavnou témou príspevku je ústavný status centrálnej banky štátu. V tejto súvislosti poukazuje na základné kompetencie centrálnej banky, najmä výkon menovej politiky, zabezpečovanie centrálneho platobného systému a vedenie bežných účtov obchodných bánk, uskutočňovanie bankového dohľadu, emisia obeživa, správa cudzomenových rezerv, vedenie bežného účtu štátu a poskytovanie mu úverov, tvorba finančnej štatistiky pre štatistické účely, obsluha štátneho rozpočtu, udeľovanie devízových licencií. Potom sa zaoberá ústavnými východiskami centrálnych bánk v členských štátoch EÚ. Osobitne ilustruje jedinečné ústavné postavenie ČNB najmä tým, že je v Ústave Českej republiky upravená samostatnou hlavou. Druhá časť príspevku je venovaná zakotveniu centrálnej banky v sústave inštitúcií Európskej únie.

Abstract

Constitutional frame the central bank is the topic of the report. In this causality mention on basic powers central bank, especially currency policy, central payment system, bank supervision, Money supply, financial statistics for statistical purposes, state budget servicing, exchange licence granting. Next part of article is about constitutional bases of the central banks in EU members states. Especially illustrate unusual status CNB, that is in the Constitution of the Czech republik regulated by independent head. The second part of the report is devoted to fixing of the central bank in the system institutions of the European union

Kľúčové slová

Status centrálnej banky štátu, centrálna banka, ústavné postavenie centrálnych bánk, Banková rada, Ústava Českej republiky, Česká národná banka, Európska centrálna banka, menová politika, finančnoprávne ustanovenia, Euroústavné základy centrálného bankovníctva,

Európsky systém centrálnych bánk, Štatút Európskeho systému centrálnych bánk, členské štáty s výnimkou,

Key words

Status of the central banks of the states, central bank, central banks constitutional status, bank Board of directors, Czech republic constitution, Czech national bank, European central bank, currency policy, financial law clause, Euroconstitutional basis of the central banking, European central banks system, exemption's member states

Nie som ústavný právnik, no napriek tomu, by som chcel hovoriť o problematike, ktorá by mohla byť predmetom skúmania ústavného práva. Ako finančný právnik sa roky zaoberám viacerými otázkami, ktoré majú ako napokon všetko v našom právnom systéme východiskovú bázu práve v základnom zákone štátu. Pri svojej vedeckej a pedagogickej finančnoprávnej činnosti som sa dostal k téme, o ktorej tu chcem hovoriť. Je ňou ústavný status centrálnej banky štátu.

Pojem centrálnej banky postupne vznikol počas 19. storočia. Spomedzi mnohých vedeckých názorov na túto zvláštnu a niekedy a tajuplnosťou zahaľovanú inštitúciu ma ani veľmi neprekvapil názor špičkového a uznávaného odborníka v teórii a praxi bankovníctva a v menovej politike a to tak v Českej republike ako aj vo svete – prof., Josefa Jílka. Ten vo svojom rozsiahlom knižnom diele – Peníze a měnová politika uvádza, že „centrálna banka je vlastne jednou zo štátnych agentúr, na ktorú ministerstvo financií deleguje určité svoje právomoci. Centrálna banka sa“, podľa prof. Jílka, „líši od iných štátnych agentúr v tom, že dve úlohy (vykonávanie menovej politiky a poskytovanie úverov štátu) plní nezávisle na vláde. V ostatných úlohách je centrálna banka na vláde závislá¹“. Iste, mnohí zástancovia dôležitosti postavenia centrálnych bánk by určite začali polemizovať nad takýmto možno bagatelizovaním centrálnej banky. Na druhej strane je neodškriepiteľným faktom, že na rozdiel od iných štátnych agentúr. Nevystupuje zisk, či strata centrálnej banky výslovne ako zložka príjmov, či výdavkov štátu a teda táto inštitúcia akoby napohľad so štátom nič nemala a bola akosi mimo neho. Dôvodom na takýto možno len čisto finančný argument je skutočnosť, že je posun prevodu zisku alebo straty centrálnej banky do štátneho rozpočtu. Takto je koniec - koncov výsledovka centrálnej banky súčasťou verejných financií štátu.

¹ Pozri Jílek,J.: Peníze a měnová politika, Praha, GRADA publishing, a.s.2004, s.214

Pravdivé sú aj tie argumenty, že „kapitál centrálnej banky nemá nijaký význam²“. Centrálna banka môže fungovať rovnako ako ktorákoľvek iná štátna agentúra s akýmkoľvek a teda aj záporným imaním, bez toho aby to malo dopad na jej činnosť. Pretože prípadná strata centrálnej banky sa stáva súčasťou štátneho dlhu.

Vo všeobecnosti je známe, že centrálna banky majú splnomocnenie vykonávať niektoré z týchto úloh:

- výkon menovej politiky, zabezpečovanie centrálneho platobného systému a vedenie bežných účtov obchodných bánk, uskutočňovanie bankového dohľadu, emisia obeživa, správa cudzomenových rezerv, vedenie bežného účtu štátu a poskytovanie mu úverov, tvorba finančnej štatistiky pre štatistické účely, obsluha štátneho rozpočtu, udeľovanie devízových licencií.

Ktorúkoľvek z týchto činností môže zabezpečovať aj iná štátna inštitúcia a nie centrálna banka. V súčasnosti majú centrálna banky väčšiny štátov spoločné to, že na svojom území sú výhradnými emitentmi bankoviek. V prevažnej väčšine krajín centrálna banka vykonáva menovú politiku. Ostatné úlohy ako napríklad centrálny platobný styk, výkon bankového dohľadu, organizovanie primárneho predaja štátnych dlhopisov, vykonáva v niektorých štátoch priamo ministerstvo financií alebo iná štátna agentúra. V zásade treba ale na tomto mieste konštatovať, že vo väčšine štátov sveta existujú centrálna banky, ktoré sa niekde nazývajú menovými agentúrami³.

Ústavné východiská centrálnych bánk v členských štátoch EÚ

Problematika ústavného postavenia centrálnych bánk v krajinách EÚ je dosť špecifická. V zásade sa k nej pristupuje podľa toho, či krajina vykonáva samostatne menovú politiku alebo nie. Hoci ani táto hranica nie je striktná. Väčšinou úprava centrálneho bankovníctva je obsiahnutá vo finančnoprávných ustanoveniach ústav⁴, ktoré sú pomenované ako „financie“(Belgicko, Luxembursko), alebo „štátne financie“(Švédsko kráľovstvo) alebo „hospodárstvo a financie“(Španielske kráľovstvo), či len stručne „štátny rozpočet“(Fínsko), alebo „hospodárske zriadenie“(Portugalsko). Podľa **slovenskej ústavy** patrí centrálna banka

² Detto, s. 214

³ Rozsiahly zoznam webových stránok centrálnych bánk je na <http://www.bis.org>.

⁴ Podrobne Klokočka, V.- Wagnerová,E.: Ústavy států Evropské unie 1. díl, Praha Linde 2004,

pod hospodárstvo Slovenskej republiky. Na základe čl. 56 Ústavy SR Národná banka Slovenska je nezávislá centrálna banka Slovenskej republiky, ktorá môže v rámci svojej pôsobnosti vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak je na to splnomocnená zákonom. Súčasne je priamo v ústave deklarovaný za najvyšší riadiaci orgán Národnej banky Slovenska je Banková rada Národnej banky Slovenska. Ústava potom obsahuje generálne splnomocnenie podrobnosti o NBS ustanoviť ďalším zákonom.

Prinajmenšom európskou „raritou“ a závažným finančnoprávnym ustanovením je hlava šiesta **Ústavy Českej republiky**. Zakotvuje existenciu Českej národnej banky a vymedzuje jej základné poslanie. Ústava Českej republiky je založená na tripartitne delenej štátnej moci na moc zákonodarnú, výkonnú a súdnu. Tieto moci sú reprezentované jednotlivými ústavnými orgánmi. (parlament, prezident, vláda, súdy). Napriek tomu ale český zákonodarca zakotvil do ústavy ako ďalší ústavný orgán sui generis Českú národnú banku, ktorá sa z moci ústavy stala plnoprávnym partnerom ostatným najvyšším ústavným orgánom. Chcel tým naznačiť český zákonodarca dôležitosť akejsi štvrtej moci - „bankovej moci“? Najkomplexnejšie finančnoprávne ustanovenia obsahuje **základný zákon Spolkovej republiky Nemecko**⁵ z 23. 5. 1949. Potvrďuje dôležitosť problematiky, ktorá musí mať patričnú reflexiu v právnych normách regulujúcich fundamenty samotného štátu. A tak tvorí ústavná báza financovania štátu samostatnú časť X. základného zákona Spolkovej republiky Nemecko. Súčasne ale Nemecká ústava reflektuje spolkové usporiadanie štátu aj v oblasti zabezpečovania jeho financovania. V ústavných článkoch sa teda právne zakotvila problematika financovania jednak celého federálneho štátu ale aj jednotlivých spolkových krajín.

Ku komplexnosti finančnoprávných ustanovení ústavy Spolkovej republiky Nemecko patrí aj zakotvenie centrálnej banky a to v časti upravujúcej spolkovú správu. Podľa čl.88 Spolok zriaďuje emisnú a cedulačnú banku ako spolkovú banku. Jej úlohy a oprávnenia možno v rámci Európskej únie preniesť na Európsku centrálnu banku, ktorá je nezávislá a ktorej hlavným cieľom je zabezpečiť cenovú stabilitu. Tieto ustanovenia sú pekným príkladom jasnej právnej čistoty ako riešiť túto dôležitú otázku koordinovane národnou a európskou ústavnou legislatívou. K finančnoprávnym ustanoveniam **fínskej ústavy** patrí úprava kontroly a revízie štátneho rozpočtu, úprava Banky Fínska, a štátneho vlastníctva. Banka Fínska ako

⁵ Pozri Základný zákon Spolkovej republiky Nemecko z 23.5.1949 (stav k 31.1.2003), čl. 104 a – čl. 115,

centrálne banky štátov sa v súlade s ustanovením zákona opiera o ochranu a záruky parlamentu, ktorý volí splnomocnenca bankového dozoru nad činnosťou Banky Fínska. Príslušný výbor parlamentu a splnomocnenci bankového dozoru majú právo na informácie potrebné pre dozor na Banku Fínska. **Švédsko kráľovstvo** má pomerne konzistentnú kapitolu 9. **svojej ústavy** nadpísanú „Štátne financie“ Okrem rozpočtovoprávných ustanovení je pomerne komplexná aj menovoprávna problematika v podobe vyčlenenia zodpovednosti vlády za celkovú menovú politiku, ako aj zverenie ďalšej úpravy menovej politiky zákonu. Pomerne široká úprava postavenia Švédskej centrálnej banky vyplýva aj zo skutočnosti, že Švédsko nie je členom Eurozóny (spoločne s Veľkou Britániou). **Cyprus** ako jeden z nových členských štátov Európskej únie má vo svojej ústave pomerne širokú úpravu finančnoprávných ustanovení jednak v podobe inštitúcií ako aj v podobe samotnej finančnej činnosti štátu. Z inštitúcií je v Ústave zakotvený aj guvernér emisnej banky a jeho zástupca. Aj ústava **Maďarskej republiky** z hľadiska finančnoprávných ustanovení v samostatnej kapitole VI. medzi najvyššími štátnymi orgánmi upravuje pomerne rozsiahle Štátny audítorsky úrad a Maďarskú národnú banku. Spomedzi pobaltských republík stojí za zmienku pohľad na finančnoprávne ustanovenia Ústavy **Estónska**. Špeciálnej procedúre sú podriadené okrem iného aj finančnoprávne zákony o Estónskej banke, ktoré sa prijímajú na základe väčšinového princípu. O finančnoprávnej komplexnosti estónskej ústavy svedčí kapitola VII. Ktorá v osobitných článkoch upravuje aj menu. Ústava **Litovskej republiky** je tiež k finančnoprávnym ustanoveniam pomerne štedrá. Samostatná kapitola 11 upravuje financie a štátny rozpočet. Na prvom mieste v tejto kapitole je zakotvená centrálna banka – Banka Litvy. Podobne je to aj podľa ústavy **Slovinskej republiky** kde v časti VI. nazvanej „verejné financie“ sú položené aj základy centrálnej banky. Zo všetkých finančnoprávných ustanovení porovnávaných ústav členských štátov Európskej únie je v **Poľskej ústave** najpodrobnejšie upravená Národná banka Poľska jednak z hľadiska jej pôsobnosti pri emisných a menových činnostiach, ako aj formovania a štruktúry jej orgánov.

Z porovnania ústavných základov centrálnej banky členských krajín Európskej únie možno vyvodiť záver, že len jedenásť z 27 členských štátov európskej únie má vo svojej ústave priamo výslovne a teda *expresis verbis*, uvedené základy právneho postavenia centrálnej banky.

Okrem národných ústav je novým momentom Zmluva o Ústave pre Európu, ktorá aj keď v jej pôvodnej podobe nebola akceptovaná, obsahuje významné ustanovenia aj v oblasti

centrálneho bankovníctva. **Ústavného postulátu v oblasti centrálneho bankovníctva** si boli vedomí aj tvorcovia Zmluvy o Ústave pre Európu⁶. Euroústavné základy centrálneho bankovníctva obsahuje viacero častí „Euroústavy“. Za výlučnú právomoc únie vyhlasuje okrem iného ústava colnú úniu a menovú politiku pre členské štáty, ktorých menou je euro⁷. Hlava VII prvej časti v samostatnej kapitole upravuje hospodársku a menovú politiku⁸.

Akcent menovoprávnej úpravy je vyjadrený aj **ukotvením Európskej centrálnej banky medzi inštitúciami únie**. Podľa čl. I-30 Európska centrálna banka tvorí spolu s národnými centrálnymi bankami Európsky systém centrálnych bánk. Európska centrálna banka spolu s národnými centrálnymi bankami členských štátov, ktorých menou je euro a ktoré tvoria Eurosystem, riadi menovú politiku Únie. Európsky systém centrálnych bánk riadia orgány Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami. Hlavným cieľom Európskeho systému centrálnych bánk je udržať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, podporuje všeobecné hospodárske politiky v Únii s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov Únie. Vykonáva ďalšie úlohy centrálnej banky v súlade so Zmluvou o Ústave a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Európska centrálna banka je inštitúcia. Má právnu subjektivitu. Len ona môže povoľovať vydávanie eura. Je nezávislá pri vykonávaní svojich právomocí a pri spravovaní svojich financií. Inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie a vlády členských štátov rešpektujú túto nezávislosť.

Európska centrálna banka prijíma opatrenia potrebné na plnenie svojich úloh. Súčasne ale zostávajú zachované právomoci členských štátov, ktorých menou nie je euro, ako aj ich centrálnych bánk v menových záležitostiach. Európska centrálna banka môže predkladať stanoviská a v oblastiach jej pôsobnosti sa s ňou uskutočnia konzultácie o všetkých navrhovaných aktoch Únie, ako aj o všetkých návrhoch právnych predpisov na vnútroštátnej úrovni. Orgány Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami, ich zloženie a spôsob ich fungovania sú vymedzené v článkoch III-382 a III-383, ako aj v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Rada guvernérov Európskej centrálnej banky sa skladá z členov Výkonnej rady Európskej centrálnej banky a z guvernérov národných centrálnych bánk členských štátov so zavedeným Eurom. Výkonná rada sa skladá z prezidenta, viceprezidenta a štyroch ďalších členov. Prezident, viceprezident

⁶ Text Euroústavy v slovenčine

<http://europa.eu.int/eurlex/lex/JOhtml.do?uri=OJ:C:2004:310:SOM:SK:HTML>

⁷ Čl. 13,

⁸ Čl. 177 – 202,

a ďalší členovia Výkonnej rady sú vymenovaní Európskou radou, ktorá sa uznáva kvalifikovanou väčšinou, spomedzi uznávaných a skúsených odborníkov v menovej alebo bankovej oblasti, na základe odporúčania Rady a po porade s Európskym parlamentom a Radou guvernérov Európskej centrálnej banky. Ich funkčné obdobie je osemročné a nemožno ich vymenovať znova. Členmi Výkonnej rady môžu byť len štátni príslušníci členských štátov.

Na zasadnutiach Rady guvernérov Európskej centrálnej banky sa môžu bez práva hlasovať zúčastňovať predseda Rady a jeden člen Komisie. Predseda Rady môže predložiť Rade guvernérov Európskej centrálnej banky návrh na prerokovanie. Prezident Európskej centrálnej banky je pozývaný k účasti na zasadnutiach Rady, keď táto rokuje o záležitostiach, ktoré sa týkajú cieľov a úloh Európskeho systému centrálnych bánk. Európska centrálna banka predkladá Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade a Komisii výročnú správu o činnosti Európskeho systému centrálnych bánk a o menovej politike za predchádzajúci a za bežný rok. Prezident Európskej centrálnej banky prednesie túto správu Európskemu parlamentu, ktorý môže o nej uskutočniť všeobecnú rozpravu, a Rade. Prezident Európskej centrálnej banky a ďalší členovia Výkonnej rady môžu byť vypočutí na základe žiadosti Európskeho parlamentu alebo z ich vlastného podnetu príslušnými orgánmi Európskeho parlamentu.

Ďalšie rozsiahle európske ústavné **ustanovenia obsahujúce finančnoprávne normy sa týkajú samotného menového práva, ktoré reguluje menovú politiku.** Tá je upravená tiež v časti ústavy týkajúcej sa vnútornej politiky a činností. Hlavným cieľom Európskeho systému centrálnych bánk je udržiavať cenovú stabilitu. Bez toho, aby bol dotknutý tento cieľ, Európsky systém centrálnych bánk podporuje všeobecné hospodárske politiky v Únii s cieľom prispievať k dosiahnutiu cieľov Únie. Európsky systém centrálnych bánk koná v súlade so zásadou otvoreného trhového hospodárstva s voľnou hospodárskou súťažou, pričom podporuje účelné rozdeľovanie zdrojov. Základné úlohy Európskeho systému centrálnych bánk sú:

- a) tvoriť a uskutočňovať menovú politiku Únie,
- b) vykonávať devízové operácie,
- c) držať a spravovať oficiálne devízové rezervy členských štátov,
- d) podporovať plynulé fungovanie platobných systémov.

S Európskou centrálnou bankou sa uskutočnia konzultácie:

a) o každom navrhovanom právnom akte Únie v oblastiach jej pôsobnosti,

b) vnútroštátnymi orgánmi o každom návrhu právneho predpisu v oblastiach jej pôsobnosti, ale v medziach a za podmienok ustanovených Radou. Európska centrálna banka môže predkladať stanoviská inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie alebo vnútroštátnym orgánom o záležitostiach, ktoré sú v oblasti jej príslušnosti. Európsky systém centrálnych bánk prispieva k hladkému uskutočňovaniu politík prijatých príslušnými orgánmi, ktoré sa týkajú dohľadu nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a stability finančného systému. Európske zákony Rady môžu zveriť Európskej centrálnej banke osobitné úlohy týkajúce sa politík súvisiacich s dohľadom nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a iných finančných inštitúcií s výnimkou poisťovní. Rada sa uznáva jednomyselne po porade s Európskym parlamentom a Európskou centrálnou bankou. Európska centrálna banka má výlučné právo povoľovať vydávanie eurobankoviek v Únii. Tieto bankovky môžu vydávať Európska centrálna banka a národné centrálné banky. Postavenie zákonného platidla majú v Únii výlučne bankovky vydané Európskou centrálnou bankou a národnými centrálnymi bankami. Členské štáty môžu vydávať euromince v objeme schválenom Európskou centrálnou bankou. Rada môže na návrh Komisie prijať európske nariadenia ustanovujúce opatrenia na zosúladenie nominálnej hodnoty a technických špecifikácií mincí, ktoré sú určené na uvedenie do obehu, a to v rozsahu potrebnom na umožnenie ich hladkého obehu v rámci Únie. Rada sa uznáva po porade s Európskym parlamentom a Európskou centrálnou bankou. Európsky systém centrálnych bánk riadia orgány Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami, ktorými sú Rada guvernérov a Výkonná rada.

Štatút Európskeho systému centrálnych bánk je ustanovený v Protokole o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Pri vykonávaní právomocí a plnení úloh a povinností im zverených ústavou a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky Európska centrálna banka, ani národná centrálna banka, ani žiaden člen ich orgánov s rozhodovacími právomocami nesmú žiadať ani prijímať pokyny od inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Únie, od žiadnej vlády členského štátu ani od žiadneho iného subjektu. Inštitúcie, orgány, úrady alebo agentúry Únie a vlády členských štátov sa zaväzujú dodržiavať túto zásadu a nesnažiť sa ovplyvňovať členov orgánov Európskej centrálnej banky s rozhodovacími právomocami alebo národných centrálnych bánk pri plnení ich úloh. Každý členský štát zabezpečí súlad jeho vnútroštátnych právnych predpisov vrátane štatútu jeho národnej centrálnej banky s ústavou a Štatútom Európskeho

systemu centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Na účely vykonávania úloh, ktorými je poverený Európsky systém centrálnych bánk, Európska centrálna banka v súlade s ústavou a za podmienok ustanovených v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky prijíma:

- a) európske nariadenia v rozsahu potrebnom na plnenie úloh vymedzených v Zmluve o ústave a v Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky, ako aj v prípadoch ustanovených v európskych nariadeniach a európskych rozhodnutiach,
- b) európske rozhodnutia potrebné na plnenie úloh zverených Európskemu systému centrálnych bánk ústavou a Štatútom Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky,
- c) odporúčania a stanoviská.

Európska centrálna banka môže rozhodnúť, že svoje európske rozhodnutia, odporúčania a stanoviská uverejní.

Rada prijíma európske nariadenia, ktorými sa ustanovujú obmedzenia a podmienky, za ktorých je Európska centrálna banka oprávnená ukladať podnikom pokuty a penále za nedodržiavanie jej európskych nariadení a európskych rozhodnutí. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Európskej centrálnej banky, európsky zákon alebo európsky rámcový zákon ustanoví opatrenia potrebné na používanie eura ako jednotnej meny. Takýto zákon alebo rámcový zákon sa prijme po porade s Európskou centrálnou bankou.

Európskej centrálnej banke alebo centrálnym bankám členských štátov sa v súvislosti sústavnou úpravou hospodárskej a menovej politiky zakazuje poskytovať prečerpávanie účtov alebo iný druh úveru inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie, ústredným vládam, regionálnym, miestnym a iným orgánom verejnej moci, iným subjektom, ktoré sa spravujú verejným právom, alebo verejným podnikom členských štátov. Rovnako sa zakazuje nákup dlhových nástrojov priamo od nich Európskou centrálnou bankou alebo národnými centrálnymi bankami. To sa nevzťahuje na úverové inštitúcie vo verejnom vlastníctve, s ktorými národné centrálny banky a Európska centrálna banka v oblasti ponuky finančných zdrojov z centrálnych bánk zaobchádzajú rovnako ako so súkromnými úverovými inštitúciami.

V hospodársko menovej oblasti sú **ustanovenia Zmluvy, ktoré majú určitý prechodný charakter a týkajú sa aj Slovenskej republiky**. Členské štáty, v prípade ktorých Rada nerozhodla, že spĺňajú potrebné podmienky na prijatie eura, sa ďalej označujú ako „členské štáty, pre ktoré platí výnimka“ (teda aj pre Slovenskú republiku až do roku 2009, keď sa predpokladá prijatie Euro). Pre členské štáty, pre ktoré platí výnimka, neplatia tieto ustanovenia ústavy:

- a) prijatie častí hlavných usmernení pre hospodársku politiku, ktoré sa týkajú eurozóny všeobecne,
- b) donucovacie prostriedky na nápravu nadmerných schodkov,
- c) ciele a úlohy Európskeho systému centrálnych bánk,
- d) vydávanie eura,
- e) právne akty Európskej centrálnej banky,
- f) opatrenia vzťahujúce sa na používanie eura,
- g) menové dohody a iné opatrenia týkajúce sa politiky výmenných kurzov,
- h) vymenovanie členov Výkonnej rady Európskej centrálnej banky,
- i) európske rozhodnutia ustanovujúce spoločné pozície k otázkam osobitného významu pre hospodársku a menovú úniu v rámci príslušných medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií,
- j) opatrenia na zabezpečenie jednotného zastupovania v rámci medzinárodných finančných inštitúcií a konferencií. V článkoch uvedených v písmenách a) až j) preto pojem „členské štáty“ znamená členské štáty, ktorých menou je euro.

Členské štáty, pre ktoré platí výnimka, a ich národné centrálné banky sú vylúčené z práv a záväzkov v rámci Európskeho systému centrálnych bánk podľa kapitoly IX Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky.

Načrtnutý prehľad teda potvrdzuje, že Zmluva o Ústave pre Európu svojou komplexnosťou nemohla obísť ani finančnoprávne ustanovenia. Súčasne sa ale nemožno vyhnúť hodnoteniu, že na pomery ústavnosti v našich štátoch (teda Českej a Slovenskej republiky) môžu pôsobiť viaceré ustanovenia dosť chaoticky. Najmä v dôsledku toho, že sú zoradené pomerne nekonzistentne. Zákonodarca sa viackrát k rovnakej téme vracia v rôznych súvislostiach. (napríklad už spomínané fiškálne a finančné ustanovenia, menové ustanovenia v rámci hospodárskej a menovej politiky, ako aj pri zakotvení centrálnej banky apod.)

Zmluva o Ústave pre Európu, obsahuje teda pomerne široký okruh finančnoprávných ustanovení.

Z ponúknutého prehľadu je teda zreteľné, že problematika postavenia centrálnej banky (a nielen jej, ale aj širšieho komplexu otázok súvisiacich s menou) a jej ústavná reflexia nie je úplne zanedbateľná. Osobitne by bolo vhodné priniesť ústavnoprávne teoretické pohľady na problematiku vzdania sa menovej suverenity, najmä v súvislosti so zavádzaním spoločnej európskej meny. Nie je náhodou zavedenie spoločnej meny predzvesťou budúceho európskeho superštátu so všetkými jeho ústavnoprávnymi atribútmi. Dovoľujem si teda týmto mojim príspevkom vyprovokovať ústavných právnikov k ďalšej diskusii o tejto problematike.